

SKAL UDDANNELSE IKKE VÆRE FOR ALLE UNGE?

Unge med alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse skal have bedre muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse. 16 organisationer fremlægger her 10 anbefalinger, der kan gøre vejen lettere.

Unge med alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse drømmer, som de fleste andre, om et liv med uddannelse og job. Men for dem er vejen til at gennemføre en ungdomsuddannelse fyldt med ekstra barrierer og bliver ofte alt for svær. Derfor må mange opgive undervejs. Det er spild af talent og motivation, og det har store samfundsøkonomiske konsekvenser. Næsten hver fjerde ung med alvorlig fysisk sygdom har ikke fået noget uddannelse efter grundskolen, når de fylder 30 år¹. Og kun to ud af tre 18-årige med en psykiatrisk diagnose eller et handicap er i gang med en ungdomsuddannelse².

Vi er 16 organisationer fra hospitals-, uddannelses- og civilsamfundsområdet som i *Alliancen for Uddannelse på Lige Vilkår* sammen peger på 10 konkrete anbefalinger, der kan støtte flere unge med alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse i at gennemføre en ungdomsuddannelse.

INFORMÉR OM UNGES RETTIGHEDER

- 1** Etablér en national specialiseret rådgivende enhed, der kan informere om rettigheder og støttemuligheder:

I dag kan det opleves som tilfældigt, hvilken støtte unge med alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse får i deres ungdomsuddannelsesforløb, i kommunen eller under indlæggelse. Lovstoffet er komplekst, og mange møder studievejledere, der ikke kender til rettigheder eller støttemuligheder. Der er behov for en national rådgivende enhed, som kan vejlede kommuner, skoler, uddannelser og hospitaler. Enheden skal sikre, at unge med alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse får en ensartet og solid rådgivning om støttemuligheder. Medarbejdere og uddannelsesvejledere i både kommuner, skoler, uddannelsesinstitutioner og sundhedsvæsenet skal kunne henvende sig direkte til enheden, der vil fungere som et samlet sted for alle at søge viden og rådgivning.

GIV UNGE MERE FLEKSIBILITET UNDER UNGDOMSUDDANNELSE

- 2** Håndtér fravær på alle uddannelser på en måde, der skaber mulighed for dialog og løsninger. Fx ved at markere unge, der lever med alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse i de studieadministrative systemer og invitere til faste og understøttende samtaler med en studievejleder i stedet for at sende fraværsskrivelser.

¹ Egmont Indsigt 2, forår 2025

² Unge med diagnoser har svær start på uddannelseslivet. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2021.

- 3 Gør det muligt for unge med alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse at tage gymnasiale enkeltfag direkte efter grundskolen og tæt på, hvor de bor, når HF ned-lægges fra 2030.
- 4 Undlad at pålægge uddannelsesinstitutionerne udgiften til at tage en ungdomsuddannelse på forlænget tid. Lad det være en statslig udgift, som det er tilfældet i den nye aftale på EUD-området.
- 5 Prioritér at tilbyde unge med alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse en mentor som en del af deres specialpædagogiske støtte, da mentorer kan spille en vigtig koordinerende rolle.
- 6 Tænk universelt design ind som rammen for ungdomsuddannelser med henblik på at alvorlig sygdom og/eller funktionsnedsættelse ikke udgør en hindring for uddannelse. At tænke universelt design ind kan skabe en mangfoldig deltagelse og forbedre studerendes funktionsevne, sundhed og trivsel.

SKAB SAMMENHÆNG MELLEM UDDANNELSE OG SUNDHEDSVÆSENET

- 7 Tilbyd fleksible konsultationstider, også efter skoletid, og saml så vidt muligt tiderne, så unge ikke skal gå glip af undervisning mere end højst nødvendigt.
- 8 Ansæt en uddannelsesvejleder i alle regioner, som kan vejlede og støtte unge i ambulant behandling og under indlæggelse.
- 9 Skab ensrettede og simple arbejdsgange for sundhedsprofessionelle, der sikrer, at unge har nem adgang til relevant dokumentation for diagnose og for, hvordan sygdommen kan have indvirkning på hverdag og uddannelse.
- 10 Etablér et brobyggende samarbejde mellem hospitaler, kommuner og civilsamfund, som støtter unge i at fastholde tilknytningen til uddannelse i overgange mellem indlæggelse og udskrivelse. Det kan fx være gennem formidling til civilsamfundsindsatser, der tilbyder mestring og fællesskaber til unge, der lever med sygdom.

“Alliancen for Uddannelse på Lige Vilkår” består af:

Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Neurologisk Selskab, Dansk Pædiatrisk Selskab, Dansk Selskab for Ungdomsmedicin, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Danske Gymnasieelevers Sammen-slutning, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske HF & VUC, Danske Patienter, Egmonts Fondssekretariat, FGU Danmark, Modstrøm, Sammenslutningen af Unge med Handicap (SUMH), SygtStærk og Ungepanelerne i Danmark.